Lietas Nr. C15179614

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2015.gada 14.aprīlī

Jelgavas tiesa: tiesnese J.Mauliņa
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 7.jūlijā prasītāja /pers. A/ cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja prasītājas labā dēla /pers. C/ audzināšanai un uzturēšanai EUR 130 ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz laikam, kad bērns sasniegs pilngadību. Lūdz noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Norāda, ka pušu kopdzīvē dzimis dēls /pers. C/. Kopdzīvi ar atbildētāju pārtrauca 2010.gada decembrī. Dēls dzīvo ar prasītāju un prasītāja īsteno bērna aprūpi un uzraudzību. Bērna tēvs sava dēla uzturēšanā piedalās periodiski un nepietiekošā apmērā. Norāda, ka dēla /pers. C/ aptuvenais izdevumu saraksts vienam mēnesim ir: apģērbs, apavi – 25 EUR, pulciņi – 25 EUR, pārtika 85 EUR, komunālie pakalpojumi 40 EUR, izklaide 25 EUR, grāmatas, rotaļlietas 15 EUR, ēdināšana bērnudārzā 35 EUR, medicīnas pakalpojumi, zāles, vitamīni 20 EUR, kopā 270 EUR. Šie izdevumi ir nepilnīgi, jo sadzīvē rodas dažādi neparedzēti izdevumi.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177.pantu, 179.panta ceturto daļu.

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 *euro*, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītājai izskaidrotas tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas 10., 41.lapa). Tiesā nav saņemts prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{2} panta pirmai daļai, atbildētājam prasības pieteikums, paziņojums par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā, nosūtīts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs paredzētajā kārtībā 2014.gada 10.jūlijā un 2014.gada 5.decembrī (lietas 42.-48., 58.-63.lapa).

2015.gada 3.februārī Jelgavas tiesā saņemts Tieslietu ministrijas Tiesiskās sadarbības departamenta Tiesu sadarbības nodaļas paziņojums par to, ka Jelgavas tiesas 10.07.2014. sūtītie dokumenti atbildētajam izsniegti 2014.gada 28.jūlijā (lietas 49.-50.lapa). 2015.gada 5.martā Jelgavas tiesā elektroniski saņemts Tieslietu ministrijas Tiesiskās sadarbības departamenta Tiesu sadarbības nodaļas paziņojums, ka ņemot vērā to, ka atbildētājs dzīvo Ziemeļīrijas teritorijā, 2015.gada 11.februārī Jelgavas tiesas 05.12.2014. tiesiskās palīdzības lūgums nosūtīts atbildētājam (lietas 83.lapa). Savukārt 2015.gada 10.aprīlī tiesā saņemts Tieslietu ministrijas Tiesiskās sadarbības departamenta Tiesu sadarbības nodaļas paziņojums un Apvienotās Karalistes kompetentās iestādes apliecinājums, kurā norādīts, ka ir saņemts Jelgavas tiesas tiesiskās palīdzības lūgums par dokumentu izsniegšanu /pers. B/ un tas nodots izpildei (lietas 85.lapa).

Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājam nosūtītie dokumenti izsniegti Civilprocesa likuma un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu noteiktajā kārtībā.

Atbildētājs paskaidrojumus nav iesniedzis, nekādi iesniegumi tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 8.lapa) pierādīts, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir /pers. C/ vecāki.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja dzīvo kopā ar savu nepilngadīgo dēlu, kurš atrodas viņas ikdienas aizgādībā. Pretēji pierādījumi nav iesniegti.

Prasības pieteikumam pievienota Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņa, no kuras redzams, ka prasītāja saņem valsts pabalstu no 01.04.2010. 11,38 EUR mēnesī (lietas 9.lapa). No Nodarbinātības valsts aģentūras izziņas par prasītājas izpeļņu redzams, ka /pers. A/ vidējā izpeļņa 2013.gadā bija 404,72 EUR mēnesī, 2014.gadā vidēji 569,81 EUR mēnesī (lietas 19.-20.lapa). Minēto apliecina arī pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtā informācija (lietas 24.-26.lapa). Citi pierādījumi prasītājas mantiskajam stāvoklim nav iesniegti.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis.

Pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniegusi informāciju, ka par atbildētāju valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas, atbildētājs nav Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojuma saņēmējs (lietas 22., 23.lapa).

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājam ir vēl kādi ienākumi.

No tiesai pieejamās informācijas no Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas apstiprinās, ka /pers. B/ nav reģistrēti nekustami īpašumi. Savukārt no tiesai pieejamiem Ceļu satiksmes drošības direkcijas datiem redzams, ka /pers. B/ trīs norādītie 1985., 1990.gada transportlīdzekļi ir noņemti no uzskaites.

Prasītāja nav iesniegusi citus pierādījumus par atbildētāja mantisko stāvokli.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs pilda pienākumu dot bērnam uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu, 93.panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam 130 EUR apmērā, prasības summas aprēķinā norādot, ka dēla /pers. C/ aptuvenais izdevumu saraksts vienam mēnesim ir: apģērbs, apavi – 25 EUR, pulciņi – 25 EUR, pārtika 85 EUR, komunālie pakalpojumi 40 EUR, izklaide 25 EUR, grāmatas, rotaļlietas 15 EUR, ēdināšana bērnudārzā 35 EUR, medicīnas pakalpojumi, zāles, vitamīni 20 EUR, kopā 270 EUR. Paskaidro, ka šie izdevumi ir nepilnīgi, jo sadzīvē rodas dažādi neparedzēti izdevumi (lietas 10.lapa).

Tiesā nav celti iebildumi pret prasītājas sastādīto aprēķinu.

Jēdziens ,,bērna uzturēšana'' saistīts ar Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteiktajiem kritērijiem, kas ņemami vērā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, un samērojams ar abu vecāku mantisko stāvokli.

Tiesa, ievērojot bērna intereses saņemt regulāri un pietiekošā apmērā uzturlīdzekļus, atzīst, ka, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tai jāpārbauda ne vien atbildētāja, bet arī prasītājas mantas stāvoklis. Turklāt Civillikuma 179. panta nosacījumi pienākumu uzturēt un apgādāt bērnu saista ar vecāku spējām un viņu faktisko mantisko stāvokli.

Tiesa, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, ņem vērā pušu ienākumus, apgādībā esošās personas, bērna /pers. C/ vecumu un īpašās vajadzības, viņam nepieciešamo izdevumu apmēru. Tiesa arī ņem vērā 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 ,,Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam'', saskaņā ar kuriem atbildētājam ir pienākums mēnesī nodrošināt savam dēlam minimālos uzturlīdzekļus, kas lietas izskatīšanas brīdī ir 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas uz prasības iesniegšanas brīdi bija 320 EUR, no 2015.gada 1.janvāra – 360 EUR. Tāpat pie uzturlīdzekļu apmēra noteikšanas tiek ņemts vērā valstī aprēķinātais iztikas minimums.

Izskatot lietu, nav iegūti tādi pierādījumi par atbildētāja mantas stāvokli, kas dotu pamatu noteikt uzturlīdzekļu apmēru 130 EUR mēnesī, kā to lūdz prasītāja /pers. A/.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Tādējādi tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir no 2014.gada 7.jūlija.

Novērtējusi lietas materiālus, ņemot vērā atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka no /pers. B/ dēla /pers. C/ uzturēšanai piedzenami 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 ,,Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam'' noteiktie minimālie uzturlīdzekļi (apmērs, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam) no brīža, kad prasība celta tiesā, līdz bērnu pilngadībai.

Tāpat tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi nosakāmi procentuāli, jo tas ir bērna interesēs.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1.punktu pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties ir izpildāmi spriedumi par līdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai. Prasītāja savā prasībā izteikusi lūgumu spriedumu par uzturlīdzekļiem izpildīt nekavējoties. Tiesa atzīst, ka prasītājas /pers. A/ prasībā izteiktais lūgums par sprieduma nekavējošu izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir apmierināms.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētājas piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tādējādi no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.pantu piedzenama valsts nodeva 144 EUR (Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.pantā noteikts, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā valsts nodeva tiek aprēķināta no 25% no prasības celšanas brīdi valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas 320 EUR: 80 EUR x 12 mēneši = 960 EUR x 15% = 144 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 14,17 EUR (lietas 2.lapa).

Tāpat tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi – par tiesas dokumentu piegādāšanu atbildētājam uz ārvalstīm 61,49 EUR (45 GBP/0,73180 EUR=61,49 EUR) (lietas 49.-51.lapa).

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 25% (divdesmit pieci procenti) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi bērnam, sākot no 2014.gada 7.jūlija līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma līdz bērna pilngadībai - 30% (trīsdesmit procenti) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 144 EUR, kas maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 75,66 EUR, kuru iemaksa jāveic: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt termiņu /pers. B/ labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Lietas dalībnieks, kuram tiesas nolēmums nosūtīts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr.1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1348/2000 noteikto kārtību, apelācijas sūdzību var iesniegt 20 dienu laikā no sprieduma noraksta izsniegšanas dienas.

Tiesnese J.Mauliņa